

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Capvt Octavvm. π[...]ι δε [...] ειδωλοθύτων οιδαμεν.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

Luxuriant animi rebus plerunq; secundis.

Tandem igitur addit: Præterit figura huius mundi, id est, gestus mundani, uarij gradus uitæ, dominia, seruitutes, contractus.

Obserua etiam hic approbari contractus, & rerum dominia, cum approbat emptionem. De his omnibus facile est iudicium h̄s, qui norunt iusticiam, de qua concionatur Euangelium, esse nouam & perpetuam lucem, iusticiam, & uitam in cordibus. Interea tamen in hac consuetudine ciuili utendum esse politicis ordinationibus eorum locorum, ubi uiuimus, si tamen congruant cum Lege naturæ.

CAPVT OCTAVVM.

πρὶ δε τῶν εἰδωλοθύτων ὀιδάμεν.

Initio mos consideretur, quem acceptum à patribus Ethnici, postea etiam amissa uera doctrina retinuerunt.

Cum in diebus Festis sacrificium fiebat, pars uictimæ incendebatur, pars erat propria sacerdotum, pars communis patrifamilias & cæteris, qui uictimas dedebant. Et erant multa peculiaría certarum

E 3 fami-

I. EPISTOLA AD

familiarum sacrificia, in quibus cognati frequentes conueniebant, & à Sacello uictimæ partes in suas domos afferebant, ut senex apud Aristophanem in Pluto uictimæ partem domum affert. Aliqui etiam ad Sacella unâ cum sacerdotibus conuiuabantur. Credibile est autem, aliquos, qui iam abiecerant cultum Idolorum, tamen à cognatis ad conuiuia uocatos esse. Et ut fieri potuit, quin mariti Ethnici conuiuio interesset uxor pia.

In talibus casibus uidemus Paulum aliqua ἐπιαικεία usum esse, ac permisisse, ut proximi interessent non sacrificijs, sed conuiujs. Aliqui autem, ut fit, illam permissionem nimium laxabant, & uictimarum carne uescebantur malo exemplo, id est, inuitabant alios imbecilliores, ut ipsi quoque uescerentur, quorum conscientia postea turbabantur. Damnabant enim se, quasi consuetudinem impiam confirmarent. Quandocunq; autem conscientia se se damnat, iudicat se contra Deum facere. Quare Fides excutitur, & impeditur inuocatio.

Nunc igitur Paulus illam permissionem astringit, & hic tantum de Scandalo concionatur, postea rursus in genere astringit,

git, quia quoquo modo excusetur, tamen aliquid in exemplo mali est. Nam consuetudo colentium Idola confirmatur.

Sed hic nominatim fit mentio huius scandalii, quod eruditi mouebant imbecilliores, ut uescerentur, Et horum postea sauciebantur conscientiae, ut uarij casus nostro tempore acciderunt, ubi imitatione libertatis etiam in recte factis imbecilles conscientiae ualde turbatae sunt.

Obiurgat igitur Paulus doctos sibi placentes, & audaces in rebus non necessarijs, ut sunt multi propter ostentationem suae eruditionis, & sapientiae. Et regulam Rom: 14. traditam, hic repetit: Docet necessaria facienda esse: In non necessarijs uero, quae tantum licita sunt, eam moderationem seruandam esse, ne exempla nostra laedant aliorum conscientias, aut labefactent communem concordiam, sicut regula Iurisconsultorum recte docet:

Quod tibi non nocet, & alteri prodest, id praestandum est. Iustum est igitur astringere libertatem propter aliorum salutem, ut in itinere faciendo robustus minus properat propter imbecilles comites.

E 4 Hæc

I. EPISTOLA AD

Hæc regula, quæ monet seruandum esse discrimen inter necessaria & non necessaria, magnum usum habet in uniuersa uita, & coerceset multa uicia, πολυπραγμοσύνη, arrogantiam, & alia.

Hæc est summa capitûs, quam receit sui. Cæterum dicta multa inserta sunt, quæ doctrinam eximiam continent: Scientia inflat, Dilectio ædificat. Hoc dictum monet, Cognitionem non esse uirtutem, nec opus placens Deo, sine obedientia uoluntatis, ut etiam Philosophia docet, Cognitionem non esse uirtutem. Sed necesse est accedere uoluntatis conuersionem ad Deum, qua uoluntas Deo subijcitur, & habet προαίρεσις, seu ut loquuntur uoluntate bonum propositum recte faciendi, iuxta illud: Diligas Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.

Extat hic etiam testimonium de uero Deo, patefacto in missione filij, crucifixi, & resuscitati, discernendo ab omnibus alijs numinibus, quæ extra hunc Deum cogitantur aut coluntur. Nã huius testimonij sententia exclusiua est, præter hunc patefactum Deum nihil aliud esse numen æternum. Deducit igitur nos in agnitione Dei ad hunc

ad hunc unum, qui se patefecit datis promissionibus, editis miraculis, & misso filio. In hunc uult nos intueri inuocantes, & uult nos separare inuocationem nostram ab Ethnica, & alijs, Ideo sic locutus est: **Vnus est Deus, Pater, ex quo sunt omnia, & unus Dominus Iesus Christus,** quasi dicat, uolo excludi a diuinitate, gentium commentitios Deos, & affirmo unum esse Deum, Quem uero? & ubi agnoscendum? Hunc inquam, qui est pater Domini nostri Iesu Christi, & qui se patefecit misso filio. Cogitans igitur Deum, intuere hunc patrem & filium. Tribuit enim & filio diuinitatem, cum inquit: **Per quem sunt omnia.** Nec excludit Spiritum sanctum, sed ut dixi, exclusiua opponitur omnibus commentitijs numinibus. sicut plerunq; in Prophetis dicitur: ut Esaię 44. **Præter me non est Deus, dicit Iehoua rex Israel, id est, præter me patefactum in Israel.**

CAPVT NONVM.

PRima pars & longior consumitur in hoc præcepto: **Docentibus Euangelium.**

E 5

gelium.